

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

_____ 2019 р. № _____

Київ

Про затвердження порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників

Відповідно до частини шостої статті 59 Закону України «Про освіту» Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, що додається.

2. Затвердити зміни до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 квітня 2018 р. № 237, що додаються.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників

Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм, види, форми, тривалість, періодичність, порядок оплати, умови і порядок визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладів освіти і науково-методичних установ незалежно від їх організаційно-правового статусу, форми власності та сфери управління.

Особливості організації підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників приватних і корпоративних закладів освіти, а також закладів спеціалізованої освіти можуть визначатися їх засновниками або уповноваженими ними органами.

2. Педагогічні (науково-педагогічні) працівники зобов'язані постійно підвищувати свій професійний, загальнокультурний рівні і педагогічну майстерність, а науково-педагогічні працівники – також свою наукову кваліфікацію.

3. Метою підвищення кваліфікації є:

1) набуття нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей (зокрема, ключових компетентностей та вмінь, спільних для всіх компетентностей) в межах професійної діяльності або галузі знань та з урахуванням вимог відповідного професійного стандарту;

2) набуття особою досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності та/або професії;

3) формування та розвиток інформаційно-комунікаційних навичок, медійної грамотності, управлінської, інклюзивної, мовної компетентностей тощо.

4. Підвищення кваліфікації є необхідною умовою атестації педагогічного працівника та враховується під час обрання за конкурсом на посаду науково-педагогічного працівника.

5. Органи управління закладів освіти мають сприяти професійному розвитку та підвищенню кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників.

6. Педагогічні (науково-педагогічні) працівники можуть підвищувати кваліфікацію як в Україні, так і за кордоном (крім держави, що визнана Верховною Радою України державою-агресором чи державою-окупантом).

7. Педагогічні (науково-педагогічні) працівники можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами та у різних суб'єктів підвищення кваліфікації. Конкретні форми, види та суб'єктів підвищення кваліфікації обирає педагогічний (науково-педагогічний) працівник, з урахуванням самооцінки своїх компетентностей і професійних потреб.

Формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці (на виробництві) тощо. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.

Основними видами підвищення кваліфікації є:

- 1) навчання за програмою підвищення кваліфікації;
- 2) стажування (наукове стажування);
- 3) участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо.

8. Суб'єктом підвищення кваліфікації може бути заклад освіти, інша юридична чи фізична особа, у тому числі фізична особа – підприємець, що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним (науково-педагогічним) працівникам.

Суб'єкт підвищення кваліфікації може організувати надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації за місцем провадження своєї освітньої діяльності та/або за місцем роботи педагогічних (науково-педагогічних) працівників, та/або іншим місцем, якщо це передбачено договором.

9. Підвищення кваліфікації за будь-якою формою та видом відбувається виключно за програмою, що має бути затверджена суб'єктом підвищення кваліфікації.

Кожна програма має містити інформацію про її найменування, зміст та обсяг, вид та форму підвищення кваліфікації, очікувані результати навчання.

Обсяг програми вимірюється в годинах та/або в кредитах Європейської кредитно-трансферної та накопичувальної системи (далі - ЄКТС).

Обсяг програми визначається відповідно до її фактичної тривалості в годинах без урахування самостійної (позааудиторної) роботи чи в кредитах ЄКТС (один кредит ЄКТС становить 30 годин) з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи.

Суб'єкт підвищення кваліфікації забезпечує відкритість і доступність інформації про кожну програму із зазначенням місця, строків (графіку) та розміру оплати за навчання (у разі встановлення).

10. Стажування здійснюється за індивідуальною програмою, що розробляється і затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації.

Стажування науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти може здійснюватися в цьому або іншому закладі освіти під керівництвом іншого науково-педагогічного працівника, який має науковий ступінь, вчене звання і не менше десяти років науково-педагогічного стажу.

Стажування педагогічних працівників закладів освіти може здійснюватися в цьому або іншому закладі освіти під керівництвом іншого педагогічного (науково-педагогічного) працівника, який має науковий ступінь, вчене, почесне та/або педагогічне звання, та/або успішно пройшов сертифікацію в установленому порядку.

Стажування педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладів вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), післядипломної, позашкільної освіти може здійснюватися на підприємствах, в установах, організаціях.

Оплата праці керівника стажування розраховується відповідно до ставок погодинної оплати праці при роботі з аспірантами, слухачами курсів, які займають посади, що відповідають освітньо-кваліфікаційному рівню спеціаліста, магістра, з відповідними нарахуваннями на оплату праці в обсязі 10 годин на тиждень.

Один тиждень стажування оцінюється у 30 годин або один кредит ЄКТС.

11. Участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах зараховуються педагогічною (вченою) радою закладу освіти як підвищення кваліфікації, якщо таке підвищення кваліфікації відбувалося відповідно до затвердженого в установленому порядку річного плану підвищення кваліфікації.

Обсяг підвищення кваліфікації у таких формах зараховується відповідно до визнаних результатів навчання, але не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік.

12. За результатами успішного проходження підвищення кваліфікації педагогічним (науково-педагогічним) працівникам видається документ про підвищення кваліфікації, технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та обліку якого визначається відповідним суб'єктом підвищення кваліфікації.

Документ про підвищення кваліфікації оприлюднюється на веб-сайті суб'єкта підвищення кваліфікації упродовж п'ятнадцяти днів після його видачі.

У документі про підвищення кваліфікації мають бути відображені:

повне найменування суб'єкта підвищення кваліфікації (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та по батькові (у разі наявності) фізичної особи, що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам (для фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб - підприємців);

напрямок (напрями), форма, вид, обсяг підвищення кваліфікації;

прізвище, ім'я та по батькові (у разі наявності) особи, яка підвищила кваліфікацію;

опис досягнутих результатів навчання;

дата видачі та обліковий запис документа;

прізвище, ініціали (ініціал імені), підпис особи, яка підписала документ від імені суб'єкта підвищення кваліфікації, а також її посада (у разі наявності).

Планування та організація підвищення кваліфікації

13. Після затвердження кошторису закладу освіти усі його педагогічні (науково-педагогічні) працівники мають бути невідкладно поінформовані керівником закладу освіти (уповноваженою ним особою) про загальний обсяг коштів, передбачений на підвищення кваліфікації, та про суму коштів, визначену кожному з них на підвищення кваліфікації у відповідному календарному році.

Протягом не більше ніж 15 календарних днів з дня отримання зазначеної інформації кожен педагогічний (науково-педагогічний) працівник має подати керівникові закладу освіти або уповноваженій ним особі свою пропозицію до плану підвищення кваліфікації у відповідному календарному році, яка має включати інформацію про вид підвищення кваліфікації із зазначенням найменування (тематики) відповідної програми (курсу, лекції, модуля тощо), форми підвищення кваліфікації, кількості годин і строків проходження підвищення кваліфікації, суб'єкта (суб'єктів) підвищення кваліфікації (із зазначенням всієї інформації відповідно до цього Порядку) і вартість його (їх) освітньої послуги (освітніх послуг).

14. Пропозиції педагогічних (науково-педагогічних) працівників включаються до проекту плану підвищення кваліфікації, що затверджується педагогічною (вченою) радою. У закладах вищої освіти такі пропозиції мають бути попередньо схвалені на засіданні відповідних кафедр.

За згодою педагогічних (науково-педагогічних) працівників їх пропозиції можуть бути уточнені чи змінені.

У разі відсутності інформації про суб'єкта (суб'єктів) підвищення кваліфікації, визначеної цим Порядком, пропозиції педагогічних (науково-педагогічних) працівників можуть бути відхилені.

15. План підвищення кваліфікації має містити список працівників, які мають пройти підвищення кваліфікації у поточному році, орієнтовну кількість годин (кредитів ЄКТС), суб'єктів підвищення кваліфікації та розмір оплати за послугу і витрати на відрядження.

За погодженням між педагогічним працівником, керівником закладу освіти (чи уповноваженою особою) і суб'єктом підвищення кваліфікації можуть бути уточнені строки підвищення кваліфікації без внесення змін до плану підвищення кваліфікації.

16. На підставі плану підвищення кваліфікації керівник закладу освіти (уповноважена ним особа) забезпечує укладання договорів між закладом освіти та суб'єктом (суб'єктами) підвищення кваліфікації про надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації.

Договір може передбачати підвищення кваліфікації одного чи декількох працівників.

Програма підвищення кваліфікації є невід'ємним додатком до договору.

За пропозицією однієї із сторін до договору можуть бути внесені зміни (уточнення) шляхом укладення додаткової угоди до договору.

17. Надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації засвідчується актом надання послуг, що підписується суб'єктом підвищення кваліфікації та керівником закладу освіти (уповноваженою ним особою), та є підставою для оплати наданих суб'єктом підвищення кваліфікації послуг.

Особливості підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої, дошкільної, позашкільної, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти

18. Педагогічні працівники підвищують свою кваліфікацію згідно з цим Порядком не рідше одного разу на п'ять років відповідно до спеціальних законів.

Кожен педагогічний працівник закладу загальної середньої освіти зобов'язаний щорічно підвищувати кваліфікацію відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» та з урахуванням особливостей, визначених цим Порядком.

19. Основними напрямками підвищення кваліфікації є:

предметна (професійна) компетентність (знання навчального предмету, фахових методик, технологій);

формування спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України «Про освіту»;

психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки;

створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами;

використання інформаційно-комунікативних технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібербезпеку;

мовленнєва компетентність;

формування професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням, технікою, станом і тенденціями розвитку галузі економіки, підприємства, організації та установи, вимогами до рівня кваліфікації працівників за відповідними професіями (для працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти);

управлінська компетентність (для керівників закладів освіти, науково-методичних установ та їх заступників).

20. Обсяг підвищення кваліфікації педагогічного працівника закладу загальної середньої освіти впродовж п'яти років не може бути меншим ніж 150

годин, з них не менше ніж 75 годин в закладах освіти, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації педагогічних працівників та фінансуються з обласного бюджету (бюджетів Автономної Республіки Крим, міст Києва і Севастополя).

При цьому обсяг щорічного підвищення кваліфікації педагогічного працівника закладу загальної середньої освіти не може бути меншим ніж 30 годин (які можуть бути використані на одну програму в одного суб'єкта підвищення кваліфікації або на декілька програм в одного чи декількох суб'єктів підвищення кваліфікації). Перевищення обсягу щорічного підвищення кваліфікації може зараховуватись у наступних роках у межах міжтестастаційного періоду.

Обсяг щорічного підвищення кваліфікації педагогічних працівників дошкільних, позашкільних, професійних (професійно-технічних) закладів освіти, а також закладів фахової передвищої освіти встановлюється засновником (або уповноваженим ним органом), але не може бути менше 24 годин.

Крім того, упродовж двох перших років роботи педагогічні працівники, які призначені на відповідну посаду вперше, проходять підвищення кваліфікації в обсязі не менше, ніж:

керівник, заступник керівника з навчальної, навчально-виховної, виховної роботи – 120 годин;

керівник філії, відділення – 60 годин;

керівник циклової, методичної комісії – 30 годин.

21. Педагогічний працівник може обирати програми підвищення кваліфікації (крім програм стажування) з числа розмішених на Національній освітній електронній платформі:

1) у будь-якому закладі освіти (його відокремленому структурному підрозділі), що має ліцензію на підвищення кваліфікації педагогічних працівників (післядипломна освіта для осіб з вищою або фаховою передвищою освітою) чи здійснює освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою;

2) за допомогою іншої юридичної особи (наукової установи, громадської організації тощо) чи фізичної особи (фізичної особи – підприємця), яка здійснює освітню діяльність та має науковий ступінь, вчене, почесне та/або педагогічне звання, та/або успішно пройшла сертифікацію в установленому порядку.

Порядок, критерії відбору та умови оприлюднення програм підвищення кваліфікації на Національній освітній електронній платформі затверджується МОН.

Програми підвищення кваліфікації, розміщені на Національній освітній електронній платформі, прирівнюються до акредитованих.

Особливості підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти

22. Педагогічні (науково-педагогічні) працівники закладів вищої та післядипломної освіти підвищують свою кваліфікацію згідно з цим Порядком не рідше одного разу на п'ять років.

23. Педагогічні (науково-педагогічні) працівники закладів вищої та післядипломної освіти можуть підвищувати свою кваліфікацію у закладі освіти в якому він працює, якщо такий заклад освіти має ліцензію на підвищення кваліфікації або провадить освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою.

24. Обсяг підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти впродовж п'яти років не може бути меншим ніж шість кредитів ЄКТС.

Крім того, упродовж двох перших років роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників, які призначені на відповідну посаду вперше, проходять підвищення кваліфікації в обсязі не менше, ніж:

- керівник, заступник керівника закладу освіти – двадцять кредитів ЄКТС;
- керівник, заступник керівника факультету, інституту, бібліотеки, відокремленого структурного підрозділу – п'ятнадцять кредитів ЄКТС;
- керівник кафедри, завідувача аспірантури, докторантури – десять кредитів ЄКТС;
- інші педагогічні та науково-педагогічні працівники – п'ять кредитів ЄКТС.

Визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників

25. Результати підвищення кваліфікації в суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою програмою, не потребують окремого визнання і підтвердження.

Результати підвищення кваліфікації в інших суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються окремим рішенням педагогічної (вченої) ради.

Для розгляду питання про визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічний (науково-педагогічний) працівник впродовж одного місяця після її завершення має подати до педагогічної (вченої) ради заяву про визнання результатів підвищення кваліфікації та документ про підвищення кваліфікації.

У разі підвищення кваліфікації у виді інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації подається звіт про результати підвищення кваліфікації або творча робота, персональна розробка уроку, лекції, заняття, цифрового освітнього ресурсу, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації та оприлюднені на веб-сайті закладу освіти та/або в

електронному портфолію педагогічного (науково-педагогічного працівника) (у разі наявності).

26. Питання про визнання результатів підвищення кваліфікації розглядається на засіданні педагогічної (вченої) ради закладу освіти. Вчена рада закладу вищої освіти може доручити розгляд таких питань вченим радам факультетів, інститутів, педагогічним радам коледжів у своїй структурі.

Для визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічна (вчена) рада може заслухати педагогічного (науково-педагогічного) працівника щодо якості реалізації програми підвищення кваліфікації, результатів підвищення кваліфікації, дотримання суб'єктом підвищення кваліфікації умов договору та має прийняти рішення про:

визнання результатів підвищення кваліфікації, що є підставою для підписання акту надання послуг (виконання робіт), якщо заклад освіти є стороною відповідного договору;

невизнання результатів підвищення кваліфікації;

спрямування педагогічного (науково-педагогічного) працівника для підвищення кваліфікації до іншого суб'єкта підвищення кваліфікації, визначеного педагогічною радою;

неможливості включення цього суб'єкта підвищення кваліфікації до плану підвищення кваліфікації у наступному календарному році.

Результатом підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, може бути присвоєння повних та/або часткових професійних та/або присудження освітніх кваліфікацій у встановленому порядку.

Визнання окремих видів діяльності педагогічних (науково-педагогічних) працівників як підвищення кваліфікації

27. Окремі види діяльності педагогічних (науково-педагогічних) працівників (участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня, вищої освіти тощо) можуть бути визнані як підвищення кваліфікації відповідно до цього Порядку.

28. Участь педагогічних (науково-педагогічних) працівників у програмах академічної мобільності на засадах, визначених Законом України «Про освіту», відповідно до Положення про реалізацію права на академічну мобільність, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579 та інших актів законодавства можуть бути визнані педагогічними (вченими) радами відповідних закладів як підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників.

Обсяг підвищення кваліфікації зараховується в межах визнаних результатів навчання, але не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік.

29. Наукове стажування науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти проводиться на засадах, визначених у статті 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», може бути визнане вченими радами відповідних закладів як підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Один тиждень наукового стажування оцінюється у 30 годин або один кредит ЄКТС.

30. Результати інформальної освіти (самоосвіти) педагогічних (науково-педагогічних) працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене, почесне чи педагогічне звання можуть бути визнані педагогічними (вченими) радами відповідних закладів як підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників.

Обсяг підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) зараховується відповідно до визнаних результатів навчання, але не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік.

31. Здобуття першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівня вищої освіти, третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня або наукового рівня вищої освіти вперше або за іншою спеціальністю визнається як підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників.

Заклади вищої освіти, які здійснюють підготовку здобувачів за державним (регіональним) замовленням, можуть надавати направлення на навчання за державним (регіональним) замовленням педагогічним (науково-педагогічним) працівникам закладів освіти та науково-методичних установ за заочною або вечірньою формою здобуття освіти в межах вакантних місць відповідної спеціальності (спеціалізації) та курсу (року навчання) в разі відсутності на них здобувачів вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних (юридичних) осіб і мають право на переведення на місця державного (регіонального) замовлення відповідно до законодавства.

Обсяг підвищення кваліфікації зараховується відповідно до встановленого обсягу освітньо-професійної (освітньо-наукової, освітньо-творчої) програми (години, кредити ЄКТС), за винятком визнаних (перезарахованих) результатів навчання з раніше здобутих документів про освіту.

Фінансування підвищення кваліфікації

32. Джерелами фінансування підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників можуть бути кошти державного, місцевих бюджетів, кошти закладу освіти та його засновника, кошти педагогічного (науково-педагогічного) працівника та інші джерела, не заборонені законодавством.

33. Підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників в обсязі, визначеному законодавством, здійснюється за кошти державного та місцевих бюджетів.

Підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників державних і комунальних закладів освіти здійснюється не рідше одного разу у п'ять років за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Щорічне підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, заробітна плата яких виплачується за рахунок освітньої субвенції, здійснюється за рахунок коштів, що додатково виділяються на їх підвищення кваліфікації з державного бюджету.

На час підвищення кваліфікації з відривом від освітнього процесу в обсязі, визначеному законодавством, за педагогічним (науково-педагогічним) працівником зберігається місце роботи (посада) із збереженням середньої заробітної плати.

Витрати, пов'язані з підвищенням кваліфікації, відшкодовуються у порядку визначеному законодавством.

34. Особи, які працюють на посадах педагогічних працівників у більш ніж одному закладі освіти, мають право на оплату підвищення кваліфікації виключно закладом освіти за його основним місцем роботи.

Особи, які працюють в закладі освіти за сумісництвом, але за основним місцем роботи не працюють на посаді педагогічного працівника, мають право на оплату підвищення кваліфікації цим закладом освіти на загальних засадах.

У випадку звільнення педагогічного працівника з одного закладу освіти без використання передбачених на підвищення його кваліфікації коштів та прийняття його на роботу до іншого закладу освіти, він підвищує кваліфікацію за своїм новим місцем роботи на загальних засадах. У такому випадку керівники обох закладів освіти забезпечують внесення відповідних змін до кошторисів очолюваних ними закладів освіти та перерахування відповідних коштів.
